

Právo a judikatúra v praxi

Výber z najzaujímavejších nových rozhodnutí súdov

Obsah:

- 1. Užívanie stavby pred vydaním kolaudačného rozhodnutia**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Asan/20/2018 zo dňa 19. 6. 2019
- 2. K pojmu „úrazová renta“ a k podmienkam na uplatnenie tohto nároku**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sk/4/2018 zo dňa 25. 5. 2019
- 3. Predaj auta pred splatením leasingu**
Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Tdo/12/2019 zo dňa 23. 5. 2019
- 4. K pojmu opatrenie orgánu verejnej správy**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžsk/66/2017 zo dňa 25. 9. 2019
- 5. Obmedzenie prístupu k informáciám podľa infozákona vo vzťahu k „živej veci“ v súdnom konaní**
Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžik/3/2018 zo dňa 30. 4. 2019
- 6. Pre splnenie náležitostí oznámenia o trvaní na ďalšom zamestnávaní postačí, ak zamestnanec prejaví vôľu u zamestnávateľa ďalej pracovať**
Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 13CoPr/1/2020 zo dňa 2. 6. 2020
- 7. Ak poručiteľ za života daruje časť majetku za to, že ho dedič doopatroval, môže to byť dôvodom, aby sa dar na dedičský podiel nezapočítal**
Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 9Co/48/2015 zo dňa 10. 2. 2016
- 8. Proti prejavu poslednej vôle je aj konanie, na základe ktorého má byť závetom odkázaný majetok nadobudnutý skôr, než smrťou poručiteľa**
Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 5Co/27/2019 zo dňa 13. 3. 2019
- 9. K možnosti zásahu do práva na ochranu osobnosti rečníckou otázkou**
Uznesenie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 9Co/75/2019 zo dňa 22. 5. 2020
- 10. Starobný dôchodok ako dôvod pre moderáciu náhrady mzdy v súvislosti s neplatným ukončením pracovného pomeru**
Rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 9Co/207/2018 zo dňa 24. 1. 2019
- 11. Hrubé porušenie dobrých mravov záleží aj od blízkosti vzájomného vzťahu darcu a obdarovaného; nepozvanie na svadbu ako dôvod pre vrátenie daru**
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 11Co/19/2020 zo dňa 21. 5. 2020
- 12. K nutnosti dodržania postupu podľa § 131 Trestného poriadku pri výsluchu maloletého**
Uznesenie Krajského súdu Trnava sp. zn. 3To/11/2020 zo dňa 30. 6. 2020
- 13. Fotokópie pokladničných dokladov nie sú dostatočným dôkazom splnenia peňažného záväzku**
Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 41Cob/73/2019 zo dňa 20. 11. 2019
- 14. Náklady spojené s uplatnením pohľadávky náležia za každú zo spoločne uplatňovaných pohľadávok samostatne**
Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 15Cob/112/2015 zo dňa 12. 4. 2016
- 15. K zrušeniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov v prípade, že živnosť bola len pozastavená**
Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 9Co/853/2015 zo dňa 2. 6. 2016

1. Užívanie stavby pred vydaním kolaudačného rozhodnutia

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Asan/20/2018 zo dňa 19. 6. 2019

Anotácia:

Najvyšší súd SR zamietol kasačnú sťažnosť žalobkyne, ktorou sa domáhala zrušenie rozhodnutia správneho súdu. Spor medzi žalobkyňou (sťažovateľkou) a žalovaným (Okresným úradom) spočíval v tom, že žalobkyňa umožnila inej osobe užívanie uvedenej stavby pred vydaním zákonom požadovaného kolaudačného rozhodnutia, čím naplnila skutkovú podstatu správneho deliktu.

Žalobkyňa argumentovala tým, že stavba mala platné kolaudačné rozhodnutie, ktoré bolo relevantné vo vzťahu k poskytnutiu stavby na nájomné účely. V tomto smere je v danej právnej veci zrejмый skutkový a právny záver žalovaného, s ktorým sa správny súd stotožnil, že v danom prípade je nadbytočné a v konaní nebol dôvod na to, aby prvostupňový správny orgán predkladal a zabezpečil pôvodné kolaudačné rozhodnutie na stavbu (tak ako to požadovala žalobkyňa) a že existencia tohto kolaudačného rozhodnutia je vzhľadom na skutkový stav irelevantná, pretože na uvedenú stavbu, bolo vydané dodatočné stavebné povolenie.

Žalovaný tvrdil, že v danom prípade sa nejednalo o posudzovanie využitia pôvodnej stavby, ale o novú skutočnosť a to, že pôvodné využitie tejto stavby bolo stavebným úradom zmenené vydaním stavebného povolenia na zmenu dokončenej stavby, spojenú so zmenou jej využitia na „BOX CLUB a bytovú jednotku“.

Prvoinštančný správny orgán ako aj žalovaný teda vychádzali zo zistených skutočností a z dokladov, ktoré boli v rámci správneho konania zabezpečené, najmä z dodatočného stavebného povolenia ako rozhodnutia, ktoré je právoplatné, vykonateľné a ktoré je záväzné pre stavebníka, pričom požiadavka na kolaudáciu tejto stavby, potrebná pre jej riadne užívanie, resp. umožnenie jej užívania inou osobou bola zároveň určená aj v jeho výrokovej časti.

Žalobkyňa by preto mala postupovať v zmysle § 76 ods. 1 Stavebného zákona, ktoré fakticky obmedzuje vlastníka nehnuteľnosti v užívaní nehnuteľnosti, až do vydania kolaudačného rozhodnutia. Inými slovami povedané, žalobkyňa práve vydaním dodatočného stavebného povolenia bola už obmedzená v užívaní predmetnej stavby, ktorú pristavovala, nadstavovala, upravovala, ktoré obmedzenie trvá až do jej skolaudovania na základe rozhodnutia príslušného stavebného úradu.

Právna veta:

V zmysle § 123 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Tomuto oprávneniu vlastníka však zodpovedá povinnosť splniť všetky zákonom požadované podmienky potrebné na jej užívanie.

Stavebný zákon je práve jedným z predpisov, ktorý upravuje podmienky výkonu vlastníckeho práva, napríklad jeho ustanovenie § 76, v zmysle ktorého sa kolaudačné rozhodnutie vyžaduje pre všetky stavby, pokiaľ pre ne neplatí osobitná úprava uvedená v zákone alebo v rozhodnutí.

Stavebník je v užívaní nehnuteľnosti, pre ktorú bolo vydané dodatočné stavebné povolenie, až do vydania kolaudačného rozhodnutia obmedzený. Konanie sťažovateľky, ktorá umožnila inej osobe užívanie stavby pred vydaním kolaudačného rozhodnutia, naplnilo skutkovú podstatu správneho deliktu.

Právna oblasť: Stavebné právo

Právny inštitút: Užívanie stavieb

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 50/1976 Zb. – § 76 ods. 1, § 106 ods. 3 písm. d)

2. K pojmu „úrazová renta“ a k podmienkam na uplatnenie tohto nároku

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Sk/4/2018 zo dňa 25. 5. 2019

Anotácia:

Najvyšší súd SR rozhodoval v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej (Sociálnej poisťovne) o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach tak, že tento rozsudok zmenil a rozhodnutie žalovanej zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že v predmetnej veci napadnutým rozhodnutím žalovanej bola priznaná žalobcovi úrazová renta a zároveň bola vykonaná valorizácia sumy úrazovej renty za nasledujúce obdobia. V posudzovanej veci medzi procesnými stranami nebol sporný vznik nároku žalobcu na úrazovú rentu. Spornou bola len výška miery poklesu pracovnej schopnosti žalobcu, zapríčinená utrpeným pracovným úrazom zo dňa xx a to s poukazom na predchádzajúce zranenie žalobcu. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej o nároku žalobcu na úrazovú rentu.

Právna veta:

Úrazová renta predstavuje pravidelnú peňažnú dávku úrazového poistenia, ktorá má poškodenej osobe zmierniť pokles zárobku v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania po jeho opätovnom zaradení do pracovného procesu a kompenzovať tak pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť, t.j. činnosť vykonávanú pred vznikom pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Na úrazovú rentu ako dávku poskytovanú z úrazového poistenia má po splnení podmienok stanovených zákonom nárok zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 zákona a fyzická osoba spadajúca do osobného rozsahu úrazového poistenia podľa § 17 ods. 2 zákona, ktorý v § 83 pre účely poskytovania úrazových dávok definuje túto osobu ako poškodenú, ak utrpela pracovný úraz alebo sa u nej zistila choroba z povolania. Základnou podmienkou tak je, aby pokles pracovnej schopnosti bol v priamej súvislosti s utrpeným pracovným úrazom, t.j. že uvedený pokles pracovnej činnosti je výslovne zapríčinený pracovným úrazom, resp. chorobou z povolania.

Právna oblasť: Právo sociálneho zabezpečenia

Právny inštitút: Úrazová renta, Určenie sumy úrazovej renty

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 461/2003 Z. z. – § 89 ods. 8 písm. a/, ods. 9 a/ prvý bod a § 89 ods. 10

3. Predaj auta pred splatením leasingu

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Tdo/12/2019 zo dňa 23. 5. 2019

Anotácia:

Obvinený bol uznaný za vinného z prečinu neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 217 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že ako konateľ spoločnosti uzatvoril leasingovú zmluvu, predmetom ktorej bolo prefinancovanie osobného motorového vozidla, pričom z dôvodu neplnenia si zmluvných podmienok bola predmetná zmluva zo strany poškodenej spoločnosti vypovedaná a v rovnaký deň bola obvinenému doručená výzva na vrátenie predmetu leasingu, pričom tento v určenej dobe nevrátil, ale zaviazal sa dať predmetné vozidlo do užívania inej spoločnosti.

Za to mu prvostupňový súd uložil trest odňatia slobody vo výmere 1 rok s podmieneným odložením na skúšobnú dobu v trvaní 2 rokov a povinnosť nahradiť škodu. Krajský súd rozhodujúci o odvolaní obvineného proti uvedenému rozsudku prvostupňového súdu, odvolanie zamietol.

Proti rozhodnutiu druhostupňového súdu podal obvinený dovolanie, v ktorom obvinený konštatoval, že orgány činné v trestnom konaní a súdy nevykonali dostatočné dokazovanie v tejto časti, pretože v konaní neboli preukázané rozhodné skutočnosti.

Právna veta:

Pri neoprávnenom používaní cudzieho motorového vozidla má páchatel záujem užívať predmetné motorové vozidlo, teda „prisvojiť si“ len jednu zložku z triády vlastníckeho práva, kdežto pri trestnom čine sprenevery si páchatel cudziu vec prisvojí. Pri trestnom čine sprenevery tak má páchatel na rozdiel od trestného činu neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla v úmysle nakladať s vecou ako s vecou vlastnou, t. j. využívať celú triádu vlastníckych práv k predmetnej veci.

Ak teda páchatel uzavrie leasingovú zmluvu, na základe ktorej mu je zverené motorové vozidlo s tým, že po splatení celej dohodnutej ceny na neho prejde vlastnícke právo k tomuto motorovému vozidlu, pričom tento predmet leasingu v rozpore so zmluvou predá, prenajme alebo inak zaťaží, nejde o trestný čin neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla, ale o trestný čin sprenevery, keďže páchatel s motorovým vozidlom nakladá ako s vlastným.

Právna oblasť: Trestné právo hmotné

Právny inštitút: Sprenevera, Neoprávnené používanie cudzieho motorového vozidla

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 300/2005 Z. z. – § 213, § 216 a nasl.

4. K pojmu opatrenie orgánu verejnej správy

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžsk/66/2017 zo dňa 25. 9. 2019

Anotácia:

Najvyšší súd SR rozhodoval v konaní o preskúmanie zákonnosti oznámenia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. xx zo dňa 02.12.2010, rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. xxx zo dňa 21.06.2011, rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava č. xxx zo dňa 04.09.2013 v spojení s vyjadrením Sociálnej poisťovne, ústredia č. xx zo dňa xxx a rozhodnutia žalovanej č. xx zo dňa 22.04.2015, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. xxx zo dňa 20.09.2016 tak, že tento rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Pôvodná žalobkyňa sa žalobou okrem iného domáhala preskúmania oznámenia Sociálnej poisťovne, pobočka Trnava zo dňa xx. Týmto jej pobočka Sociálnej poisťovne oznámila, že odhlášku zo sociálneho poistenia podala neoprávnene. Hoci živnosť pozastavila od xx, zostalo jej v platnosti oprávnenie samostatne hospodáriaceho roľníka. A keďže jej hrubý príjem z podnikania za rok 2003 presiahol 12-násobok minimálnej mzdy, povinná účasť pôvodnej žalobkyne na poistení pokračovala a v období od 01.01.2004 do 30.06.2005 bola povinná odvádzať poistné. Kasačný súd sa s odôvodnením rozsudku krajského súdu, kde uviedol, že oznámenie nie je podkladovým rozhodnutím k rozhodnutiu, ktoré žalobca žiada preskúmať, a preto žaloba voči nemu nie je dôvodná, nestotožnil. Podľa názoru kasačného súdu takéto oznámenie nebolo spôsobilým predmetom súdneho prieskumu.

Právna veta:

V správnom súdnictve je právo na prístup k súdu vymedzené princípom generálnej klauzuly, kedy Správny súdny poriadok v § 6 ods. 1 všeobecne ustanovuje, čo je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu v rámci správneho súdnictva. V § 3 ods. 1 SSP zákonodarca priamo definuje, čo sa považuje za rozhodnutie a čo je potrebné rozumieť pod pojmom opatrenie orgánu verejnej správy. Pod opatrením sa v zmysle dôvodovej správy k SSP rozumie správny akt orgánu verejnej správy odlišný od rozhodnutia (nepomenovaný ako rozhodnutie a nepovažovaný za rozhodnutie), ktorý bol vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, t. j. pri výkone jeho pôsobnosti v oblasti verejnej správy, a ktorého účinkami môžu byť práva, právom chránené záujmy a povinnosti fyzických osôb priamo dotknuté. V praxi sú takýmito opatreniami aj samotné listy orgánov verejnej správy, ktorými sa oznamuje, že nebolo vyhovené návrhom alebo žiadosťami fyzických a právnických osôb, ak tým môžu byť priamo dotknuté ich práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti. Za opatrenie možno považovať všetky individuálne správne akty vydané v administratívnom konaní, ktoré nie sú pomenované ani považované za rozhodnutie. Ide o „zberný kôš“ pre všetky nepomenované akty orgánov verejnej správy, ktoré v prípade pochybností o ich právnej povahe nie je možné právne kvalifikovať ako rozhodnutia. Zároveň Správny súdny poriadok negatívnou enumeráciou v § 7 SSP pristupuje k tomu, čo je z prieskumu správneho súdu výslovne vylúčené. Z uvedeného teda vyplýva, že súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia a opatrenia orgánov verejnej správy, okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje.

Právna oblasť: Správne právo procesné

Právny inštitút: Vymedzenie pojmov

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 162/2015 Z. z. – § 3 ods. 1 písm. b) a c)

5. Obmedzenie prístupu k informáciám podľa infozákona vo vzťahu k „živej veci“ v súdnom konaní

Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžik/3/2018 zo dňa 30. 4. 2019

Anotácia:

Najvyšší súd SR rozhodoval v právnej veci sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministra spravodlivosti SR o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave tak, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave zmenil tak, že rozhodnutie Ministra spravodlivosti SR zrušil a vec vrátil MV SR na ďalšie konanie. Krajský súd v Bratislave rozsudkom podľa § 25 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v spojení s § 162 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania, podľa § 190 SSP zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Ministra spravodlivosti Slovenskej republiky. Žiadosťou žalobca požiadal žalovaného podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o zaslanie všetkých vyjadrení Slovenskej republiky adresovaných Európskemu súdu pre ľudské práva v Štrasburgu vo veci Matuschka a iní v. Slovenská republika, a to v celom znení, vrátane všetkých príloh. MV SR rozhodnutím žalobcovi požadované informácie nesprístupnilo v celom rozsahu podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. s odôvodnením, že tieto sa týkajú rozhodovacej činnosti ESLP ako medzinárodného súdneho orgánu. Podľa názoru žalovaného boli požadované informácie súčasťou súdneho spisu a nespádali pod žiadnu výnimku z nesprístupnenia vyplývajúcu z § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. Minister spravodlivosti zamietol rozklad a potvrdil rozhodnutie MV SR, odbor právny. Spornou otázkou v konaní pred súdmi bola otázka, či sa žalobcom požadované informácie týkajú rozhodovacej činnosti súdu, resp. medzinárodného súdneho orgánu, teda či sa na ne vzťahuje nesprístupnenie informácií podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. Spornou zostala aj otázka charakteru a záväznosti Rokovacieho poriadku ESLP pre Slovenskú republiku.

Právna veta:

Ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d/zákona č. 211/2000 Z. z. sa môže vzťahovať iba na prebiehajúce konania („živé veci“), pretože informácia sa môže týkať rozhodovacej činnosti súdu iba dovtedy, dokiaľ rozhodovacia činnosť súdu v danej veci prebieha. V zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. sa nesprístupňujú informácie, ktoré sa týkajú rozhodovacej činnosti súdu. Informácia má takúto kvalitu v zásade iba počas súdneho konania, až do právoplatného skončenia veci. V súdnej terminológii sa takýto predmet konania označuje ako „živá vec“. Ide o historický princíp. Priebeh konania je ovládaný procesnými zásadami bezprostrednosti a priamosti, a preto si konajúci súd vždy obstaráva základ a vytvára úsudok pre svoje rozhodnutie iba na základe informácií, ktoré vyjdú najavo pred ním. Až do právoplatného skončenia súdneho konania má verejnosť pasívny prístup k informáciám prostredníctvom účasti na súdnych pojednávaniach. Cieľom tohto ustanovenia je garantovať nezávislosť súdnictva, vylúčiť tým paralelný priebeh súdneho procesu na verejnosti. Verejnosť má prístup k informáciám zabezpečený prístupom do súdnych budov a na pojednávanie. Rozsudky sa vyhlasujú verejne. Ide o všeobecné princípy, ktorými sa spravujú nielen národné súdy, ale i Súdny dvor Európskej únie.

Právna oblasť: Správne právo

Právny inštitút: Ďalšie obmedzenia prístupu k informáciám

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 211/2000 Z. z. – § 11 ods. 1 písm. d/

6. Pre splnenie náležitostí oznámenia o trvaní na ďalšom zamestnávaní postačí, ak zamestnanec prejaví vôľu u zamestnávateľa ďalej pracovať

Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 13CoPr/1/2020 zo dňa 2. 6. 2020

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v spore o priznanie náhrady mzdy v súvislosti s neplatným ukončením pracovného pomeru. Z hľadiska určenia okamihu, od ktorého mal žalovaný zamestnávateľ zaplatiť náhradu mzdy, sa stalo sporným, či (a kedy) zamestnankyňa splnila podmienku doručenia oznámenia zamestnávateľovi o tom, že trvá na svojom ďalšom zamestnávaní v zmysle ustanovenia § 79 ods. 1 Zákonníka práce.

Po tom, čo bola vec prejednaná a vrátená súdu prvej inštancie odvolacím súdom, bolo ustálené, že podmienku oznámenia zamestnávateľovi o trvaní na ďalšom zamestnávaní spĺňa akékoľvek oznámenie, v ktorom je (hoci aj zdvorilostnou formou, ktorou v danom prípade zamestnankyňa zamestnávateľa žiadala o predĺženie trvania pracovnej zmluvy) vyjadrený záujem zamestnanca pre zamestnávateľa ďalej pracovať. Nie je teda podstatné, aby oznámenie odkazovalo na neplatné ukončenie pracovného pomeru, prípadne aby sa v ňom používali pojmy vyjadrené v ustanovení § 79 ods. 1 Zákonníka práce. Dôležité je len, aby z neho bolo možné vyvodiť, že zamestnanec chce naďalej zostať zamestnaný u zamestnávateľa.

Právna veta:

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa listom, ktorý bol v ten istý deň doručený žalovanej, žiadala o predĺženie pracovnej zmluvy, pričom uviedla, že počas celého obdobia pracovného pomeru z jej strany neprišlo k žiadnemu porušeniu pracovnej zmluvy a ani pracovného poriadku a svoju prácu vykonáva tým najlepším spôsobom. Ako bolo už vyššie uvedené, Zákonník práce nedefinuje formálne náležitosti oznámenia zamestnanca, podstatným je, aby úkonom zamestnanca nastali pochybnosti o tom, čo chcel vyjadriť. Z uvedeného vyplýva, že je irelevantné, ako formálne označila svoju žiadosť žalobkyňa, pretože podstatným je obsah listu žalobkyne a cieľ, ktorý ním zamýšľala dosiahnuť. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že z hľadiska obsahu listu žalobkyne možno vyvodiť, že táto mala záujem pokračovať v pracovnom vzťahu so žalovanou a formou žiadosti, teda formou zdvorilostnou, prejavila trvanie na ďalšom zamestnávaní.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 311/2001 Z. z. – § 79 ods. 1

7. Ak poručiteľ za života daruje časť majetku za to, že ho dedič doopatroval, môže to byť dôvodom, aby sa dar na dedičský podiel nezapočítal

Rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 9Co/48/2015 zo dňa 10. 2. 2016

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v spore o započítanie na dedičský podiel, ktoré bolo požadované z toho dôvodu, že poručiteľ a jeho manželka na svoju dcéru previedli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam za symbolickú sumu. V konaní bolo zistené, že k tomuto úkonu došlo aj v nadväznosti na to, že dcéra s nimi viedla spoločnú domácnosť a starala sa o nich aj vtedy, keď už boli prakticky odkázaní na starostlivosť tretej osoby. Žalobca (brat žalovanej) v podanej žalobe tvrdil, že k započítaniu malo dôjsť; súd však návrh zamietol s odkazom na ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že započítanie by bolo v rozpore s dobrými mravmi, keď dcéra poručiteľa (sestra žalobcu) v podstate na úkor vlastnej seberealizácie doopatrovala rodičov, zatiaľ čo žalobca sa o ich stav odkázanosti na tretiu osobu prakticky nezaujímal.

Žalobca sa proti rozhodnutiu odvolal; Krajský súd Košice však rozhodnutie okresného súdu potvrdil. Aj on v odôvodnení svojho rozhodnutia zdôraznil, že ak k (v danom prípade prakticky) bezplatnému prevodu majetku na budúceho dediča dôjde za podobných okolností, bolo by započítanie takéhoto darovania na zákonný dedičský podiel v rozpore s dobrými mravmi.

Právna veta:

1. Žalobca si svoj nárok uplatňuje podľa § 484 Obč. zák., podľa ktorého sa pri dedení zo zákona dedičovi do jeho podielu má započítať to, čo za života poručiteľa od neho bezplatne dostal. Význam slova „bezplatnosť, bezplatný“ je v Slovníku slovenského jazyka uvádzaný ako konanie bez platu, bez zaplatenia, nehonorovaný, bez odmeny, honoráru, zadarmo. Berúc na zreteľ aj význam slova „bezplatne“, vo vzájomnej súvislosti s aplikáciou § 484 Obč. zák. možno urobiť záver, že konanie žalovanej – nepretržitá starostlivosť o rodičov, bola žalovanou poskytovaná bezplatne, bez odmeny a preto sa nemožno stotožniť s tvrdením žalobcu, že žalovaná dostala od rodičov byt bezplatne, i keď hodnota tohto plnenia, ktoré im poskytovala, nemá povahu finančného plnenia, ktoré je však potrebné zohľadniť. Ide o plnenie, v ktorom sú obsiahnuté aj morálne a etické hodnoty, ako rodinný život a láska k rodičom, prejavovaný záujem, ktoré sa nedajú vyčíslieť v peniazoch – eurách a aj vzhľadom na okolnosti daného prípadu sa možno stotožniť so záverom súdu, ktorý v prejednávanej veci uplatnil dobré mravy podľa § 3 ods. 1 Obč. zák., že vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu, všeobecne uznávané pravidlá slušnosti, ohľaduplnosti a vzájomného rešpektovania, poskytnutie ochrany uplatnenému právu žalobcu na započítanie rozdielu trhovej ceny bytu a odplaty, za ktorú žalovaná kúpnu zmluvou nadobudla tento byt od svojich rodičov, by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Možno prisvedčiť súdu, že žalobca rodičom potrebnú pomoc neposkytoval a reálne sa o ich odkázanosť ani nezaujímal a bez ohľadu na predchádzajúce skutočnosti si uplatňoval nárok na započítanie na dedičský podiel z hodnoty prevedeného bytu.
- II. K výhrade žalobcu, že aplikácia § 3 Obč. zák. sa aplikovala v prejednávanej veci na úplne bežný prípad, že zásada dobrých mravov sa má aplikovať len výnimočne a v odôvodnených prípadoch, za účelom odstránenia prípadných tvrdostí a príkrostri zákona, je potrebné uviesť, že práve v prejednávanej veci ide o odstránenie tvrdosti zákona v prípade striktnej aplikácie § 484 Obč. zák., bez toho, aby sa zohľadnila osobná dlhodobá starostlivosť žalovanej o rodičov počas ich života, že ide o výnimočný prípad, ktorý nie je bežným pravidlom a bolo potrebné zohľadniť ľudský, citový a morálny aspekt.

Právna oblasť: Občianske právo

Právny inštitút: Dedenie, Započítanie na dedičský podiel

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 484

8. Proti prejavu poslednej vôle je aj konanie, na základe ktorého má byť závetom odkázaný majetok nadobudnutý skôr, než smrťou poručiteľa

Rozsudok Krajského súdu Trenčín sp. zn. 5Co/27/2019 zo dňa 13. 3. 2019

Anotácia:

Rozhodnutie vydané v konaní o vyslovenie dedičskej nespôsobilosti sa zo skutkového hľadiska týkalo prípadu, v ktorom manželka závetného dediča sfaľovala podpis poručiteľky na kúpnej zmluve, na základe ktorej mal žalovaný dedič nadobudnúť do svojho vlastníctva majetok, ktorý mu v poslednej vôli odkázala poručiteľka. V konaní vyšlo najavo, že hoci sa žalovaný sfaľovania podpisu nedopustil sám, musel o tomto konaní minimálne vedieť. Žalovaný sa bránil argumentáciou, že sa nemohol dopustiť zavrhnutia hodného konania proti prejavu poslednej vôle poručiteľky už len z toho dôvodu, že na základe kúpnej zmluvy mal nadobudnúť len majetok, ktorý by aj tak získal do vlastníctva v súlade so závetom v okamihu úmrtia poručiteľky.

Po opakovanom posúdení vecí viacerými súdnymi inštanciami bol nakoniec súdmi ustálený záver, že pri posudzovaní obsahu poslednej vôle poručiteľa treba vziať do úvahy aj to, že ak poručiteľ vyjadrí vôľu ohľadom prechodu majetku na dedičov formou závetu, je súčasťou uvedeného vyjadrenia aj skutočnosť, že dedič má nadobudnúť majetok až po jeho smrti. Z tohto hľadiska teda zakladá dedičskú nespôsobilosť aj konanie, ktoré smeruje proti vôli poručiteľa, aby bol jeho majetok dedičom nadobudnutý až po jeho smrti.

Právna veta:

Je nepochybné, že ak niekto zriadi závet, vyjadruje tým vôľu pre prípad svojej smrti. Ak potom závetom povolaný dedič ešte za života poručiteľa vykoná úkon, ktorý smeruje k tomu, aby bez vôle alebo proti vôli poručiteľa nadobudol vlastnícke právo k majetku, ktorý mu bol v závete poručiteľom odkázaný, smeruje jeho konania proti poručiteľovej poslednej vôli, pretože podľa nej mal tento majetok nadobudnúť až okamihom smrti poručiteľa. Na podstate konania žalovaného, konanie v rozpore s poslednou vôľou poručiteľky, nič nemení ani to, že tu bol ešte iný majetok poručiteľky, ktorý môžu dedič ostatní dedičia.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Dedičská nespôsobilosť

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 469

9. K možnosti zásahu do práva na ochranu osobnosti rečníckou otázkou

Uznesenie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 9Co/75/2019 zo dňa 22. 5. 2020

Anotácia:

Predkladané rozhodnutie bolo vydané v spore o ochranu osobnosti, ktorý bol vyvolaný článkom poukazujúcim na to, že na Slovensku stále aktívne súdia sudcovia, ktorí počas minulého režimu vydávali odsudzujúce rozsudky za trestný čin nedovoleného opustenia republiky. Článok odsudzoval skutočnosť, že v justícii naďalej pôsobia ľudia, ktorí v zmysle vtedajšieho režimu svojimi rozhodnutiami postihovali iných za emigráciu. Text bol uvedený pod nadpisom, ktorý bol formulovaný ako rečnícka otázka „Zločinci v talároch?“, spôsob formulácie nadpisu sa následne stal dôvodom, pre ktorý súd prvej inštancie žalobu zamietol. Uzavrel, že ak je nadpis zakončený otáznikom, nejde o hodnotiace tvrdenie, ale o výzvu na zamyslenie, či je zotrúvanie vyššie označených osôb vo funkciách v poriadku.

Krajský súd Bratislava však rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil. Uviedol, že vyjadrením hodnotiaceho úsudku formou rečníckej otázky sa nemožno paušálne zbaviť zodpovednosti za jeho prednesenie; v každom jednotlivom prípade treba posúdiť, v akom kontexte bola otázka položená. Ak rečnícka otázka s ohľadom na zvyšok uvedených tvrdení implikuje určitú dehonestujúcu odpoveď, je spôsobilá zasiahnuť do osobnostných práv. Z pohľadu ochrany osobnosti by naopak nemala byť závadnou, ak je vo vzťahu k zvyšnému obsahu textu zrejmé, že aj jeho autor pripúšťa viaceré rozdielne varianty odpovede.

Právna veta:

Aj rečnícka otázka predstavuje vo svojej podstate hodnotiaci úsudok. Použitie rečníckej otázky nedáva autorovi takpovediac licenciu na prednesenie akéhokoľvek hodnotiaceho úsudku, aj takého, ktorý nemá žiaden vecný základ. Použitie otázky síce môže v určitom kontexte implikovať, že autor pripúšťa pochybnosti o svojom úsudku, v inom kontexte však rečnícka otázka môže byť len literárny prostriedok na zdynamizovanie textu a pochybnosť o výpovedi v nej obsiahnutej z nej vyplývať nemusí. Aj v prvom prípade sa však pri kritike prednesenej takouto formou vyžaduje, aby obsah rečníckej otázky predstavoval aspoň jednu z viacerých možností, ako vecný základ pre kritiku vykladať či chápať.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Ochrana osobnosti

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 11

10. Starobný dôchodok ako dôvod pre moderáciu náhrady mzdy v súvislosti s neplatným ukončením pracovného pomeru

Rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 9Co/207/2018 zo dňa 24. 1. 2019

Anotácia:

Rozhodnutie sa zaoberá podmienkami pre uplatnenie moderačného práva súdu vo vzťahu k priznaniu náhrady mzdy v prípade neplatného skončenia pracovného pomeru. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie náhradu mzdy za čas presahujúci 12 mesiacov od oznámenia zamestnanca o trvaní na ďalšom zamestnaní nepriznal; rozhodnutie odôvodnil tým, že zamestnanec bol už v dobe neplatného skončenia pracovného pomeru v dôchodkovom veku, poberal starobný dôchodok a novú prácu si ani aktívne nehladal.

Zamestnanec sa proti rozhodnutiu odvolal. Tvrdil, že poberanie dôchodku nie je dôvodom pre zníženie náhrady mzdy, pretože mu je vyplácaný v nižšej sume, než bol jeho zárobok. V tomto zmysle teda o dôchodku nemožno uvažovať ako o kompenzácii za stratu príjmu. Krajský súd Bratislava však rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Podľa jeho názoru by mala mať náhrada mzdy sankčnú funkciu voči zamestnávateľovi, ktorá bola posúdená ako riadne naplnená. Okrem toho má náhrada plniť sociálnu funkciu, ktorá sa po uplynutí 12 mesačnej lehoty v zmysle ustanovenia § 79 ods. 2 Zákonníka práce zvyrazňuje. Vzhľadom na to, že bol príjem zamestnanca po uplynutí uvedenej lehoty zabezpečený poberaním dôchodku, neboli podľa súdu splnené podmienky pre priznanie náhrady mzdy za dané obdobie.

Právna veta:

Odvolaní žalobcu nemožno priznať úspech, pretože súd prvej inštancie zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver a vo veci pri posúdení možnosti náhrady mzdy v dôsledku neplatne skončeného pracovného pomeru primerane znížil správne aplikoval nielen princíp dobrých mravov, ako to prikazuje čl. 2 Zákonníka práce, ale správne aplikoval satisfakčnú aj sociálnu funkciu náhrady mzdy. Zdôraznil, že výkon práva uplatniť si náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru spôsobom, ktorý priamo vyplýva zo zákona, pri rešpektovaní zákonom predpokladaného postupu, nemôže v žiadnom prípade byť zneužitím práva. Avšak na druhej strane, kedy nad priznanú náhradu mzdy za dvanásť mesiacov, nastupuje už len jej sociálna funkcia, je potrebné uzavrieť, že žalobca bol v ďalšom období sociálne zabezpečený práve starobným dôchodkom ako aj odstupným a odchodným, ktoré mu boli vyplatené zamestnávateľom, ktorú sumu mu žalobca doposiaľ nevrátil a ktorú sumu od neho žalovaný ani nevy máha. Priznaná suma náhrady mzdy za 12 mesiacov vo výške 20.632,68 € (1.719,39€ x 12) predstavuje podľa názoru súdu dostatočnú satisfakciu a sociálnu ochranu pre žalobcu a zároveň je i dostatočnou sankciou pre žalovaného za jeho nezákonný postup, ktorý zvolil pri skončení pracovného pomeru. Ďalšia priznaná náhrada by tak už sociálnu funkciu neplnila, preto vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

Právna oblasť: Pracovné právo

Právny inštitút: Nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 311/2001 Z. z. – § 79 ods. 2

11. Hrubé porušenie dobrých mravov záleží aj od blízkosti vzájomného vzťahu darcu a obdarovaného; nepozvanie na svadbu ako dôvod pre vrátenie daru

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 11Co/19/2020 zo dňa 21. 5. 2020

Anotácia:

Súd v rozhodnutí posudzoval situáciu, v ktorej darca žiadal o vrátenie darovaných nehnuteľností s poukazom na to, že mu obdarovaný (okrem iného) nepomáha, nezaujíma sa o neho ani o darované nehnuteľnosti a navyše ho ani nepozval na vlastnú svadbu. Súd prvej inštancie uzavrel, že žiaden z uvedených dôvodov nie je natoľko závažným, aby spĺňal podmienku hrubého porušenia dobrých mravov odôvodňujúceho vznik nároku na vrátenie daru.

Krajský súd Banská Bystrica ako odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. V súvislosti s uplatnenými dôvodmi pre vrátenie daru poukázal na to, že vyhodnocovanie intenzity porušenia dobrých mravov sa bude v konkrétnom prípade líšiť v závislosti od vzájomnej blízkosti (príbuzenského) vzťahu medzi darcom a obdarovaným (ak napr. účastníci darovacej zmluvy budú vo vzťahu dieťa – rodič, budú aj požiadavky kladené na obdarovaného väčšie). Požiadavky na určité správanie sa voči darcovi teda nie je možné automaticky klásť na každého obdarovaného. Vo vzťahu ku konkrétnym porušeniam zo súdneho rozhodnutia zároveň vyplýva, že nepozvanie darcu na svadbu spravidla nebude zakladať nárok na vrátenie darovanej veci.

Právna veta:

- I. Správanie sa žalovaného voči žalobcovi spočíva v tom, že ho často nenavštevuje, nestará sa o nehnuteľnosť, v ktorej býva žalobca, že ho nepozval na vlastnú svadbu okresný súd správne vyhodnotil ako také, ktoré nie je hrubým porušením dobrých mravov. Takéto správanie nenapĺňa požadovanú intenzitu porušenia dobrých mravov. Nie každé správanie, ktoré nie je v súlade so spoločensky uznávanými pravidlami slušného správania vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi, napĺňa znaky skutkovej podstaty § 630 Občianskeho zákonníka. Sám žalobca na pojednávaní potvrdil, že mu žalovaný priamo do očí nenadával a že žalovaného o pomoc nikdy nežiadal. Keďže žalobca žalovaného o pomoc nikdy nežiadal (a ani to netvrdil), argumentácia žalobcu o tom, že mu žalovaný neposkytol pomoc, nie je namieste.
- II. Odvolací súd zároveň poukazuje na to, že medzi žalobcom a žalovaným nejde o vzťah rodiča a dieťaťa, resp. iný blízky príbuzenský vzťah, kde sú hranice porušenia etiky a správania sa iné v tom zmysle, že deťom dáva ich rodič život, vychová ich, je s nimi do určitého veku v dennom kontakte, preto od detí možno požadovať v prípade potreby inú, intenzívnejšiu starostlivosť a opateru.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Vrátenie daru

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 630

12. K nutnosti dodržania postupu podľa § 131 Trestného poriadku pri výsluchu maloletého

Uznesenie Krajského súdu Trnava sp. zn. 3To/11/2020 zo dňa 30. 6. 2020

Anotácia:

Predkladané rozhodnutie Krajského súdu Trnava upresňuje podmienky výsluchu maloletých detí v trestnom konaní. V ním posudzovanom prípade boli deti orgánmi činnými v trestnom konaní vypočuté bez toho, aby boli poučené v rozsahu vyžadovanom ustanovením § 131 Trestného poriadku; deti neboli (okrem iného) upozornené ani na to, že vo vzťahu k obžalovanej (t. j. k svojej matke) môžu výpoveď odmietnuť. Obžalovaná na tieto skutočnosti poukázala v podanom odvolaní a argumentovala, že za týchto okolností musia byť výsluchy maloletých detí hodnotené ako nezákonne získané dôkazy.

Krajský súd Trnava ako odvolací súd s obžalovanou nesúhlasil. V odôvodnení rozhodnutia o zamietnutí jej odvolania uviedol, že k výsluchu maloletých detí je potrebné pristupovať osobitne; nutnosť dodržania všetkých povinností orgánov činných v trestnom konaní podľa ustanovenia § 131 Trestného poriadku je potrebné vždy posudzovať vzhľadom na rozumovú vyspelosť dieťaťa. Ak dieťa nie je schopné poučeniu porozumieť, nemôže mať podľa názoru súdu jeho neudelenie v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia za následok nezákonnosť jeho výsluchu.

Právna veta:

Trestný poriadok ako jediná zákonná norma upravujúca práva detí v trestných konaniach je nastavená takým spôsobom, že o dieťati sa neuvažuje ako o subjekte práv, ale ako o objekte, ktorý môže byť využitý pre potreby dokazovania a v takom prípade je nutné s ním zaobchádzať v záujme jeho ochrany špeciálnym spôsobom oproti dospeléj osobe. Trestný poriadok nepozná pojem obeť trestného činu, len pojem poškodený, ktorému priznáva niektoré procesné práva, no v prípade dieťaťa tieto má uplatňovať zákonný zástupca dieťaťa alebo jeho opatrovník, a teda špeciálny prístup alebo podmienky sa dieťaťu ako poškodenej osobe v postate nevytvárajú. Maloleté dieťa ako obeť trestného činu je tou najzraniteľnejšou osobou, preto aj s poukazom na rozumovú vyspelosť spojenú s vekom súdy a orgány činné v trestnom konaní pri realizácii úkonov (napr. aj výsluchu) upúšťajú od prílišného formalizmu. Nemožno sa teda dovolávať striktného postupu v zmysle § 131 Trestného poriadku, keď maloleté dieťa (u ktorého bola navyše zistená znížená mentálna úroveň oproti skutočnému veku) nie je schopné niekoľkostranovému poučeniu porozumieť a vlastnoručným podpisom potvrdiť jeho prečítanie.

Právna oblasť: Trestné právo procesné

Právny inštitút: Výsluch svedka

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 301/2005 Z. z. – § 131, § 135

13. Fotokópie pokladničných dokladov nie sú dostatočným dôkazom splnenia peňažného záväzku

Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 41Cob/73/2019 zo dňa 20. 11. 2019

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v spore o zaplatenie kúpnej ceny, ktorý inicioval správca konkurznej podstaty voči dlžníkovi úpadcu. V konaní bolo preukázané, že úpadca so žalovaným dlžníkom uzavrel ústnu kúpnu zmluvu, na základe ktorej úpadca žalovanému dodal predmet kúpy a žalovaný sa zaviazal úpadcovi uhradiť kúpnu cenu. Žalovaný sa bránil tým, že súdu predložil pokladničné doklady, ktorými preukazoval, že uplatnený nárok na zaplatenie kúpnej ceny už uspokojil. Doklady boli predložené vo fotokópiách. Príjmový pokladničný doklad obsahoval odtlačok pečiatky úpadcu; niektoré náležitosti účtovného dokladu vyžadované zákonom o účtovníctve ale chýbali. Súd prvej inštancie fotokópie dokladov vyhodnotil ako dostatočne preukazujúce úhradu kúpnej ceny a žalobu zamietol.

Krajský súd Banská Bystrica naopak s názorom súdu prvej inštancie nesúhlasil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že splnenie peňažného záväzku môžu dostatočne preukázať len také pokladničné doklady, ktoré spĺňajú náležitosti podľa zákona o účtovníctve s tým, že súdu musia byť predložené v originálnom vyhotovení. Vzhľadom na to, že sa tak v danom prípade nestalo, bolo pôvodné rozhodnutie súdom zmenené tak, že žalovaný bol zaviazaný k úhrade uplatneného nároku.

Právna veta:

Fotokópie pokladničných dokladov nie sú hodnoverným dôkazom preukazujúcim splnenie dlhu zo strany žalovaného. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na Zákon o účtovníctve č. 431/2002 Z. z. v platnom znení, ktorý v § 10 ods. 1 vymedzuje obsahové náležitosti pokladničných dokladov, aby boli preukázateľnými účtovnými záznamami. Zároveň z § 6 ods. 1 Zákona o účtovníctve vyplýva, že účtovná jednotka, v tomto prípade žalovaný je povinný doložiť účtovné prípady účtovnými dokladmi podľa § 10 Zákona o účtovníctve, pričom aj tieto účtovné doklady musia vychádzať z preukázateľného podkladu. Platí, že každá účtovná jednotka by mala vedieť dokladovať svoj účtovný prípad originálnym pokladničným dokladom, a to znamená, že príjemca účtuje na základe originálneho príjmového pokladničného dokladu, ktorý vystavil a na druhej strane obchodný partner, t.j. odberateľ – platiteľ peňažnej hotovosti, účtuje na základe originálneho výdavkového pokladničného dokladu, ktorý vyhotovil na základe kópie príjmového pokladničného dokladu prijatého od príjemcu platby. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalovaný ako odberateľ bol povinný v zmysle účtovných predpisov zaevidovať do svojho účtovníctva originál výdavkového pokladničného dokladu, ktorý však v konaní súdu nepredložil, teda nepreukázal, že ním predložený výdavkový pokladničný doklad vo fotokópii je totožný s vystaveným originálom.

Právna oblasť: Obchodné právo, Občianske právo procesné

Právny inštitút: Splnenie záväzku, Kúpna cena, Dokazovanie

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 513/1991 Zb. – § 447, § 324
160/2015 Z. z. – § 191, § 204
431/2002 Z. z. – § 10

14. Náklady spojené s uplatnením pohľadávky náležia za každú zo spoločne uplatňovaných pohľadávok samostatne

Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 15Cob/112/2015 zo dňa 12. 4. 2016

Anotácia:

Predkladané rozhodnutie bolo vydané v konaní, v ktorom si veriteľ uplatnil právo na zaplatenie viacerých pohľadávok vyplývajúcich z rôznych daňových dokladov vystavených za služby poskytnuté vo rozličných obdobiach. Okrem priznania nároku na zaplatenie dlžnej istiny žiadal tiež o priznanie nároku na zaplatenie paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením jednotlivých pohľadávok vo výške 40,- EUR za každú pohľadávku. Okresný súd mu však priznal len 40,- EUR s odôvodnením, že uvedený nárok sa neodvíja od počtu faktúr; jeho vznik je podmienený účelnosťou využitia personálneho a materiálneho substrátu potrebného k vymoženiu pohľadávky.

Veriteľ sa proti rozhodnutiu odvolal a Krajský súd Nitra mu dal za pravdu. Uviedol, že náklady spojené s uplatnením pohľadávky boli stanovené paušálnou sumou práve preto, aby veriteľ nemusel jednotlivo preukazovať ich výšku; pre určenie počtu uplatňovaných pohľadávok je pritom podstatné, aby každá pohľadávka, v súvislosti s ktorou je nárok uplatnený, mala samostatný právny režim. Pokiaľ je táto podmienka vo vzťahu ku každej jednotlivej zažalovanej faktúre splnená, náleží nárok na náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky za každú jednu uplatnenú pohľadávku zvlášť.

Právna veta:

Predpokladom toho, aby bolo možné uvažovať o vzniku nároku na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky je nevyhnutné, aby existovala pohľadávka veriteľa (žalobcu), ktorá je po lehote splatnosti. V posudzovanom prípade bola právnym dôvodom vzniku záväzku zmluva o poskytovaní účtovníckych služieb, predmetom ktorých bolo vedenie účtovníctva žalovaného podnikajúcou fyzickou osobou v období rokov 2007 až do ukončenia spolupráce. Uvedenú zmluvu žalovaný v konaní nerozporoval a nenamietal ani výšku záväzku vyplývajúceho zo žalovaných faktúr. Menovaná poskytovala tieto služby za jednotlivé kalendárne mesiace a dohodnutú odmenu vyúčtovala žalovanému v závislosti od toho, aké konkrétne služby mu za ten-ktorý mesiac poskytla (okrem účtovníckych služieb to boli aj služby týkajúce sa vedenia mzdovej agendy. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že každá z vyúčtovaných pohľadávok mala na základe jednej (rámcovej) zmluvy samostatný právny režim, a preto je s vymáhaním každej z nich spojené právo uplatňovať si nárok na paušálnu náhradu nákladov pri omeškaní veriteľa so zaplatením dohodnutej odmeny.

Právna oblasť: Obchodné právo

Právny inštitút: Náklady spojené s uplatnením pohľadávky

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 513/1991 Zb. – § 369b
21/2013 Z. z. – § 2

15. K zrušeniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov v prípade, že živnosť bola len pozastavená

Rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 9Co/853/2015 zo dňa 2. 6. 2016

Anotácia:

Rozhodnutie bolo vydané v konaní o zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov; dôvodom požadovaného zrušenia bola skutočnosť, že manžel má oprávnenie k podnikateľskej činnosti. V konaní vyšlo najavo, že manžel síce živnostenské oprávnenie má, ale toto bolo ešte pred začatím konania pozastavené. Okresný súd teda návrh zamietol s poukazom na to, že v prípade pozastavenia oprávnenia na podnikanie nie sú splnené podmienky pre vyhovieť návrhu v zmysle ustanovenia § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože toto má na mysli stav, v ktorom má jeden z manželov právnú aj faktickú možnosť podnikat.

Krajský súd Nitra rozhodnutie zmenil tak, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov zrušil. Svoje rozhodnutie oprel o dikciu vyššie uvedeného ustanovenia, z ktorého vyplýva, že postačí, keď jeden z manželov oprávnenie na podnikateľskú činnosť získa. Na rozdiel od okresného súdu vyjadril názor, že právnú a faktickú možnosť podnikat pozastavenie živnosti nezakladá – k jej strate dochádza až zánikom (resp. vo vzťahu k predmetnej veci zrušením) živnostenského oprávnenia. Súdby teda návrhu na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva mali vyhovieť aj vtedy, ak má jeden z manželov živnosť len pozastavenú.

Právna veta:

- I. Uplatnenie práva toho z manželov, ktorý nezískal oprávnenie na podnikateľskú činnosť, domáhať sa podľa § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka zrušenia bezpodielového spoluvlastníctva za trvania manželstva je ohraničené časovým úsekom, po ktorý má druhý manžel na základe získaného oprávnenia faktickú a právnú možnosť podnikat. Tento časový úsek môže byť vymedzený na jednej strane dňom, kedy nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie oprávňujúce jedného z manželov na podnikanie a na druhej strane napríklad dňom, kedy nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o zrušení tohto oprávnenia. Zákon možnosť negatívnych dopadov podnikateľskej činnosti jedného manžela na majetkové pomery druhého manžela považuje v každom prípade za tak významnú, že pri splnení ostatných podmienok uvedených v § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka neponecháva rozhodnutie na úvahe súdu, ale mu priamo ukladá, aby bezpodielové spoluvlastníctvo manželov zrušil. Pozastavenie prevádzkovania živnosti nie je pritom zrušením živnostenského oprávnenia v tom zmysle, ako je toto zrušenie v ustanovení § 57 ods. 1 písm. d/ živnostenského zákona vymedzené, a teda ani formou zániku živnostenského oprávnenia. Získané oprávnenie jedného z manželov na podnikateľskú činnosť zanikne až vtedy, ak dôjde k zániku živnostenského oprávnenia, nie však samotným pozastavením prevádzkovania živnosti, keď v prípade pozastavenia živnosti môže manžel podnikateľskú činnosť obnoviť, tak povediac zo dňa na deň, pričom druhého z manželov je možné v zmysle ustanovenia § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka chrániť aj pred dôsledkami obnovenia podnikateľskej činnosti. K zániku faktickej i právnej možnosti podnikat tak nedochádza v dôsledku pozastavenia prevádzkovania živnosti, ale až v dôsledku zániku živnostenského oprávnenia.
- II. Odvolací súd, na rozdiel od súdu prvého stupňa, s poukazom na vyššie uvedené odôvodnenie, je odlišného právneho názoru, keď má za to, že v dôsledku pozastavenia prevádzkovania živnosti odporca nestratil oprávnenie na podnikateľskú činnosť, a tak nestratil faktickú a právnú možnosť podnikat. Pozastavenie prevádzkovania živnosti nie je možné stotožniť so zánikom živnostenského oprávnenia ako momentu, kedy podnikajúci subjekt už ďalej nedisponuje faktickou ani právnou možnosťou podnikat, a to na rozdiel od možnosti obnovenia podnikateľskej činnosti v zásade kedykoľvek, v prípade, že došlo k pozastaveniu prevádzkovania živnosti. S ohľadom na uvedené, ako i s ohľadom na účel ustanovenia § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka a jeho podstatu, ktorou je ochrana jedného z manželov, ktorý nepodniká, je odvolací súd toho názoru, že v danom prípade boli naplnené zákonné predpoklady požadované týmto zákonným ustanovením na to, aby bolo možné návrhu navrhovateľky vyhovieť a bezpodielové spoluvlastníctvo manželov za trvania manželstva zrušiť.

Právna oblasť: Občianske právo hmotné

Právny inštitút: Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov

Súvisiace predpisy a ustanovenia: 40/1964 Zb. – § 148a